

Ніна Сочинська

УМОВИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Формування української державності, інтеграція України у світове та європейське співтовариство передбачають орієнтацію на Людину, її правову культуру. Адже, становлення й розвиток правової держави і громадянського суспільства не можливе без належного правового виховання, громадянської освіти усіх членів суспільства. Актуальність цієї проблеми визначається погіршенням економічного становища в країні, зниженням рівня здоров'я дітей, зростанням соціальної дезадаптації та стресових ситуацій, пов'язаних із війною.

Створення ефективних умов для розвитку соціально зрілої, вільної особистості, що володіє правовими знаннями, реалізовує право на самозахист від правової і політичної нерівності, порушення прав і свобод людини є важливий провідний принцип освітньої політики. Так, у державних документах таких як Конституція України, Закон України «Про громадянство України» визначають права і обов'язки громадян України. Відповідно до Закону України «Про освіту» [6], «Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті», «Концепції виховання дітей та молоді у національній системі освіти», «Загальної декларації прав людини» [4] та ін. важливе місце займає громадянське виховання, яке має забезпечити всебічний розвиток, правову і соціальну активність особистості.

Відомо, що дошкільне дитинство – унікальний період життя, коли формується основа культури дитини як фундамент правової компетентності громадянина. Тому починати роботу з правового виховання доцільно з дітьми саме дошкільного віку. У цей період зростає морально-правові уявлення, формуються перші морально-правові судження й оцінки, емоційно-вольова сфера з перевагою інтересів і мотивів поведінки, обумовлених впливом соціального оточення. Відповідно, особливої значущості в сучасній системі дошкільної освіти набуває проблема формування основ правової вихованості й освіченості дошкільників.

У віці 6–7 років дошкільник починає регулювати свою поведінку, згідно визначених побутових та ігрових правил і норм, вчиться підпорядковувати себе поставленій меті (концентрувати увагу, докладати зусилля), має досить складний внутрішній світ, опановує етичні зразки, що визначають його подальші дії і відносини. Дитина навчається поважати себе та інших людей, розуміти їхні почуття, переживання, вчинки, думки. Тобто, до кінця дошкільного дитинства малюк стає активним суб'єктом суспільної діяльності та спілкування. Діти не тільки відчують, а й цілком усвідомлюють несправедливість як по відношенню

до себе, так і по відношенню до інших (улюблених героїв казок і мультфільмів, до друзів і батьків). Спираючись на такий вияв почуття справедливості у дошкільному дитинстві, можна цілком розраховувати на розуміння дитиною не тільки прав і обов'язків будь-якої людини, але і своїх власних. Інтелектуальні можливості дітей дошкільного віку дозволяють сформулювати морально-правові судження про події навколишньої дійсності, ціннісні орієнтації, суспільно-прийнятні моделі морально-правової поведінки оточуючих.

Проблема правового виховання на різних етапах розвитку дитини перебуває протягом останніх десятиріччів в центрі уваги науковців. Цю проблему вивчали низка вітчизняних учених, а саме: В. Альхіменко, А. Гетьман, Л. Герасіна, В. Головченко, О. Данильян, Т. Доронова [3], Г. Задорожна [5], В. Лозовий, Н. Майор [7], С. Максимов, І. Рябко, В. Тацій та ін. Дослідники з'ясували поняття і сутність, мету, завдання, зміст, принципи, педагогічні умови, засоби, форми і методи правового виховання. Але маємо зазначити, що цим дослідженням було притаманне як достатньо високий науково-прикладний характер, так і надмірна політична заангажованість узагальнень, висновків і пропозицій. Маємо констатувати, що дослідники проблеми правового виховання дітей вважають, що це виховання може дати позитивний ефект лише тоді, коли процес матиме системний характер у виховному процесі закладів освіти і буде закріплюватися в сім'ї.

Попри це, аналіз чинних програм розвитку, виховання і навчання дітей дошкільного віку («Дитина в дошкільні роки», «Впевнений старт», «Дитина» [2], «Українське дошкілля» тощо) свідчить, що в більшості з них правовому вихованню не надається належної уваги і, відповідно, недостатнє методичне забезпечення.

Вивчення наукової літератури з теми дослідження дозволяє зробити висновок, що проблема правового виховання дітей дошкільного віку цілісно не достатньо досліджувалася. Досвід освітньої роботи в ЗДО показує, що вихователі на практиці недостатньо володіють методикою правової освіти дошкільників, так і їх батьків. На низькому рівні розроблений зміст правової освіти дітей та їхніх батьків; не визначені найбільш ефективні форми, методи і засоби правового виховання дошкільників; а також методичні підходи до підвищення педагогічної майстерності самих вихователів дошкільних закладів, шляхи просвіти батьків з питань прав і свобод дитини.

У ході дослідження було з'ясовано, що організація правового виховання дітей старшого дошкільного віку в закладах дошкільної освіти необхідно буде успішною при забезпеченні таких педагогічних умов:

- 1) створення правового розвивального середовища в ЗДО;
- 2) педагогічний супровід освітньо-виховної роботи з правової освіченості дітей дошкільного віку;

3) просвітницька робота педагогів із формування правового світогляду батьків [1].

А ефективність створених умов із правового виховання у ЗДО забезпечується збагаченням змісту правової освіти, урізноманітненням організаційних форм, методів і засобів, розробка просвітницьких і методичних заходів з метою підвищення правової культури дітей, їхніх батьків і вихователів.

Отже, було зроблено висновки, що проблема правового виховання дітей потребує подальшої розробки. Зокрема, перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо у визначенні формування правової компетентності дітей дошкільного віку засобами ігрової діяльності.

Список використаних джерел

1. Актуальні проблеми правового виховання дітей дошкільного віку: навчально-методичний посібник / уклад. Н. І. Скрипник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2016. 48 с.
2. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років. / авт. кол.: Г. Беленька, О. Богініч, Н. Богданець-Білоskalенко [та ін.]. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. 304 с.
3. Доронова Т. Захист прав та гідності дитини в дошкільному закладі і в сім'ї. *Дошкільне виховання*. 2001. № 8. С.6–9.
4. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. *Виховна робота в закладах освіти України. Збірник нормативних документів та методичних рекомендацій*. Випуск II. Київ. 1998. С. 3–10.
5. Задорожна Г. Правове виховання особистості дитини: поняття, сутність, особливості. *Педагогічний часопис Волині*. 2017. № 4(7). С. 12.
6. Закон України «Про дошкільну освіту». К., 2001.
7. Майор Н. С. Правове виховання дошкільників – обов'язкова умова формування життєвої компетентності особистості. URL: <http://zakipro.org.ua/2010-06-02-07-11-30/2010-06-02-07-12-06>

Дар'я Стеценко

КОРЕКЦІЯ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ КІНЕЗІОТЕРАПІЇ

Дитячі мовленнєві порушення є серйозною проблемою, яка може впливати на загальний розвиток дітей дошкільного віку. Зокрема, мовленнєві порушення можуть включати в себе фонетичні, граматичні, синтаксичні, лексичні та комунікативні аспекти. Детальний аналіз кожного виду порушень розкриває їхні особливості та взаємозв'язки.

За наявності фонетичних порушень присутні неправильна артикуляція